

Zgodnie z art. 84 Konstytucji RP każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Ministerstwo Finansów uznało, że wynikająca z tego przepisu zasada sprawiedliwości podatkowej doznaje uszczerbku wówczas, gdy dochód wynikający ze zdarzeń o ekonomicznie tożsamym skutku zostaje opodatkowany na różnym poziomie lub różnych zasadach, a nie jest to uzasadnione czynnikami obiektywnymi (jak należy przypuszczać – w interpretacji Ministerstwa). Aby przeciwdziałać takim sytuacjom opracowany został przeszło 50-stronnicowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw. Tak realizowana sprawiedliwość ma swoje skutki - zaproponowane zmiany mają przynieść zwiększenie dochodów sektora finansów publicznych o 320 mln zł rocznie.

Budżet państwa ma uzyskać o 254 mln zł więcej, w tym 5 mln zł z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz 249 mln zł z podatku dochodowego od osób prawnych. Sektor finansów samorządowych zyska 66 mln zł, przy czym kwota ta wynika z przyrostu udziału w CIT o 74 mln zł oraz zmniejszenia (sic!) w PIT o 8 mln zł.

Uprzedzając potencjalne zarzuty Minister Finansów już w uzasadnieniu wskazuje, że niewłaściwe byłoby postrzeganie zaproponowanych zmian jedynie przez pryzmat możliwego do osiągnięcia efektu budżetowego – jako próby wprowadzenia przepisów ukierunkowanych wyłącznie na zwiększanie obciążeń podatkowych. Jak piszą projektodawcy zwiększenie wpływów budżetowych jest oczywistą konsekwencją każdego działania zmierzającego do „uszczelnienia” systemu podatkowego, jednakże samo wystąpienie takiego efektu nie podlega ocenie w kategoriach poprawności czy wadliwości proponowanych rozwiązań. Ocenie tej podlegają bowiem konkretne rozwiązania a nie skutek w postaci zwiększenia lub zmniejszenia ogólnego poziomu wpływów do sektora finansów publicznych.

Najpoważniejsza zmiana dotyczy włączenia spółek komandytowo-akcyjnych i komandytowych w zakres podmiotowy ustawy CIT. Objęcie podatkiem tych pierwszych jest związane z zamiarem uniemożliwienia odraczania opodatkowania w dłuższym horyzoncie czasowym w związku ze stanowiskiem orzecznictwa wskazującym, że akcjonariusz spółki komandytowo-akcyjnej nie jest zobowiązany do odprowadzania zaliczek na podatek dochodowy w trakcie bieżącej działalności, a jedynie w miesiącu faktycznego otrzymania przez niego przychodu z podziału zysku (ewentualnie dywidendy zaliczkowej). Z kolei zmiany w zakresie spółek komandytowych zostały uzasadnione... zrównaniem sytuacji prawnej wspólników tychże spółek i spółek komandytowo-akcyjnych.

Jednocześnie wprowadzony zostaje mechanizm dobrowolnego przekazania 1% podatku CIT na rzecz jednostek naukowych w zakresie tworzenia innowacyjnych technologii i produktów, a także wprowadzenie rozwiązania polegającego na przesunięciu opodatkowania dochodu z tytułu wniesienia przez uczelnie wyższe instytuty badawcze, a także osoby fizyczne (twórców innowacyjnych) do spółki wkładu niepieniężnego w postaci własności intelektualnej na okres 5 lat od dnia objęcia w ten sposób udziałów (akcji).

Inne proponowane zmiany dotyczą w szczególności:

1. wyłączenia prawa do korzystania ze zwolnienia od podatku, w przypadku wypłat dywidend i innych dochodów (przychodów) z tytułu udziału w zyskach osób prawnych podlegających odliczeniu w spółce wypłacającej (tzw. pożyczka partycypacyjna);
2. wprowadzenia przepisów wskazujących sposób określenia wartości przychodów i kosztów

świadczeń w naturze;

3. doprecyzowania przepisów określających dochód wspólnika spółki osobowej, jaki powstaje w wyniku jego wystąpienia z takiej spółki, a także w wyniku likwidacji takiej spółki;
4. ujednolicenia stosowanych w ustawach PIT i CIT definicji pochodnych instrumentów finansowych oraz momentu powstania przychodu z ich realizacji;
5. doprecyzowania przepisów ustawy PIT i ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne w zakresie ustalenia przychodów z odpłatnego zbycia składników majątku wykorzystywanych w działalności gospodarczej;
6. wprowadzenia zastrzeżenia o niestosowaniu zwolnień podatkowych obejmujących odszkodowania w odniesieniu do wynagrodzeń za ustanowienie służebności przesyłu;
7. wprowadzenia sankcji karnej skarbowej za naruszenie obowiązku złożenia sprawozdania finansowego, opinii i raportu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
8. ograniczenia wysokości wpłat na fundusz szkoleniowy podlegających zaliczeniu do kosztów podatkowych;
9. ograniczenia zwolnienia dotyczącego dochodów uzyskanych z ubezpieczeń osobowych w przypadku umów ubezpieczeniowych mających charakter inwestycyjny.

Grzegorz Kubalski